

בש"פ 8832/13 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 8832/13

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע בתיק מ"ת 4286-12-13 שניתנה ביום 18.12.2013 על-ידי כב' השופט י' עדן

תאריך הישיבה: א' בשבט התשע"ד (02.01.14)

בשם העורר: עו"ד אמיר ברק

בשם המשיבה: עו"ד נילי פינקלשטיין

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כב' השופט י' עדן) מיום 18.12.2013 בתיק מ"ת 4286-12-13 בגדרה קיבל בית משפט קמא את בקשת המשיבה והורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

1. נגד העורר (יליד שנת 1991) הוגש ביום 2.12.2013 כתב אישום, המחזיק ארבעה אישומים, ומייחס לו ביצוע שורה של עבירות מין במשפחה. כתב האישום מייחס לעורר עבירות של מעשים מגונים, אונס וכן שלוש עבירות של

מעשה סדום אשר כולן בוצעו בגיסתו, אחותה של רעייתו, ילידת שנת 2000. נאמר כי העבירות בוצעו לאחר שהעורר נישא לרעייתו, אחות המתלוננת, ביום 4.6.2013.

באישום הראשון נאמר, כי בעודם בבית כנסת, שלח העורר את ידו לעבר המתלוננת, אשר ישבה מאחוריו (בעזרת נשים) והחל ללטף את רגליה. העורר המשיך לעשות כן גם לאחר שהמתלוננת הדפה את ידו. באישום השני נאמר, כי בעת שהעורר, רעייתו והמתלוננת שהו בבית הוריו, נכנס העורר למטבח שם פגש במתלוננת. העורר משך את חצאיתה של המתלוננת כלפי מטה, הורה לה "לסתום את הפה" ולהיכנס לחדר השינה, שם ביצע בה מעשה סדום וכן בעל אותה בניגוד לרצונה, זאת על אף בקשותיה כי יפסיק ואמירותיה כי הוא מכאיב לה. לאחר מכן, העורר איים על המתלוננת פן תספר על שהתרחש לאחותה - רעייתו - שכן הדבר עלול להביא לגירושיהם. באישום השלישי נטען, כי במקרה אחר, נשלח העורר על-ידי רעייתו לאסוף את המתלוננת מתחנת אוטובוס אל ביתם. בהגיעם, נכנס העורר אל הבית והמתלוננת נותרה בחוץ. כאשר נכנסה לבית הבחינה המתלוננת בעורר בחדר השינה כשהוא עירום לחלוטין. המתלוננת פנתה משם ונכנסה לחדר אחר בבית. העורר נכנס אחריו לחדר, הפשיל את חצאיתה ותחתוניה וביצע בה מעשה סדום תוך שהוא גורם לה לכאבים ותוך שהוא מתעלם מבקשותיה כי יחדל ממעשיו. העורר מיאן לחדול ממעשיו גם כאשר המתלוננת אמרה לו כי רעייתו הגיעה לביתם. כעבור זמן מה, ולאחר שאחותה שבה לביתם, נכנסה המתלוננת לאחד מחדרי הבית ובכתה. באישום הרביעי נאמר, כי חודש לאחר האירועים המפורטים באישום השלישי נסעו העורר והמתלוננת יחד לערוך קניות. לאחר שסיימו וחזרו לרכב, פתח העורר את רוכסן מכנסיו ואמר למתלוננת שתכניס את איבר מינו לפיה. המתלוננת סירבה תחילה, אך לאחר שהעורר הפציר בה התרצתה במעט, אך משסירבה להמשיך, ניסה העורר לעשות זאת בכוח תוך שהוא אווז בראשה. המתלוננת התנגדה, עזבה את הרכב וברחה מהמקום עד אשר העורר ביקשה ממנה שתחזור לרכב.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, בקשה המשיבה כי העורר יעצר עד תום ההליכים נגדו. נטען, כי נגד העורר קיימות לכאורה, בעיקר דברי המתלוננת וכן דברי אחותה, לפיהם הבחינה במתלוננת נסגרת בחדר ובוכה (כמפורט באישום השני). עוד נטען, כי נגד העורר קמו עילות מעצר סטטוטוריות לפי סעיפים 21(א)(1)(ב) ו-(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 מאחר שהתנהגות העורר מלמדת על מסוכנותו לבטחון הציבור וכן כי קיים חשש ממשי שאם ישוחרר ינסה לשבש הליכי משפט.

3. בית משפט קמא קיבל את בקשת המשיבה. בהחלטתו דחה בית המשפט את טענת בא כוחו של העורר, אשר אף שהסכים לקיומן של ראיות לכאורה, טען לחולשה בהן בשל סתירות בדברי המתלוננת ואחותה ונוכח קיומו של מסמך רפואי שבו נכתב כי לא ניכרו חבלות באיבר מינה של המתלוננת. נקבע, כי בחינת חומר הראיות באספקלריה של הליכי מעצר מלמדת כי קיימות ראיות לכאורה לכל העבירות המיוחסות לעורר בכתב האישום ואין לקבל את טענותיו לכרסום או חולשה בחומר הראיות. לעניין המסמך הרפואי נאמר, כי אף שנכתב בו כי לא נמצאו ממצאים המעידים על ביצוע המעשים המתוארים בכתב האישום נאמר בו גם, כי לא ניתן לשלול את קיומם שכן מעשים אלה לא בהכרח מותירים סימני חבלה, בפרט כאשר חלף זמן ממועד ביצועם ועד לבדיקה. לעניין הטענות באשר לסתירות בדברי המתלוננת נאמר, כי מעבר לכך שבחלק מהטענות בעניין זה אין ממש, חלק אחר של הטענות מכוון למהימנות המתלוננת, נושא שאין מקום לבחנו בשלב זה. וממילא אין בעובדה שהמתלוננת התלוננה נגד העורר מספר חודשים לאחר האירועים המפורטים בכתב האישום כדי לפגוע במהימנותה, שהרי מובן וברור שיש קושי בחשיפת אירועים קשים מעין אלה. לבסוף נקבע, כי גם אין בעובדה שרעיית העורר, אחות המתלוננת, חזרה בה מחלק מדבריה בחקירתה כדי לשנות את התמונה

הראייתית, ראשית מאחר שאין בכך לפגוע במהימנות דברי המתלוננת, ושנית מכיוון שהערכת חוקרת הילדים היא שהמתלוננת תוכל להעיד בתנאים מסוימים ולכן עדות אחתה לא תידרש כסיוע לעדות המתלוננת.

עוד קבע בית המשפט, כי הנסיבות בהן בוצעו העבירות המיוחסות לעורר, ובעיקר הכפייה, האכזריות וחוסר השליטה שהפגין במעשים המיוחסים לו, מלמדות על מסוכנות של ממש, זאת אף אם העורר נעדר עבר פלילי. עוד נקבע, כי נסיבות אלה בצירוף הקרבה המשפחתית בין העורר לבין המתלוננת ועובדת היות המתלוננת קטינה מגבירים את הסיכון לשיבוש ההליכים, וכן את הצורך בהגנה על המתלוננת. לבסוף קבע בית המשפט, כי בנסיבות נראה כי לא ניתן לאיין את מסוכנות העורר ולכן גם אין מקום להפנותו לעריכת תסקיר מעצר או לבחון בעניינו חלופת מעצר, שכן הדבר יהיה בבחינת "מס שפתיים" וגם עלול ליצור אצל העורר ציפיות שאינן ממשיות.

כלפי החלטה זו הוגש הערר שבפניי.

4. בערר נטען, כי שגה בית משפט קמא כאשר ביטל את כל טענות העורר בדבר הקשיים הראייתיים בתיק: נטען כי אף אם המסמך הרפואי אינו שולל את קיומן של העבירות יש בו כדי לעורר סימני שאלה ביחס לטענות המתלוננת. עוד נאמר, כי בית משפט קמא לא נתן דעתו לכך שהמתלוננת המתונה חודשיים מיום חשיפת טענותיה בפני משפחתה ועד להגשת התלונה במשטרה. העורר גם מלין על כך שבית המשפט התעלם מכך שאף שאחות אחרת של המתלוננת טענה, כי המתלוננת תיעדה את פרטי תלונתה, הדפים שעל גביהם נכתבו, לכאורה, לא נמצאו. העורר מזכיר גם, כי האדם שנטען לגביו כי עמו חלקה המתלוננת לראשונה את שאירע לה, שלל בחקירתו את הטענה כי היא תיארה בפניו מעשים בעלי אופי מיני.

העורר מלין על קביעת בית משפט קמא לפיה בנסיבות אין מקום לבחון את האפשרות לשחררו לחלופת מעצר. בפרט, כאשר חלופת המעצר המוצעת על-ידי העורר היא בבית אחיו באשקלון, כלומר במקום מרוחק מהמתלוננת. לטענת העורר בית משפט קמא שגה בהפעלתו של המבחן הדו-שלבי, שלפיו תחילה יש לבחון כלום ניתן ליתן אמון בנאשם המבקש להשתחרר לחלופה, ורק אם התשובה לכך היא חיובית, יש לבחון האם יש בכוחה של החלופה המוצעת לאיין את מסוכנותו. לטענת העורר, על התשובה למבחן הראשון, קרי, האם ניתן ליתן בו אמון, להתבסס גם על חוות דעתו של שירות המבחן. עוד טוען העורר בעניין זה, כי המקרים המתוארים בפסיקה אליה הפנה בית המשפט בהחלטתו, נבדלים מעניינו בנסיבות משמעותיות ולכן לא ניתן להסיק מהם לעניינו. לבסוף טוען העורר, כי שגה בית משפט קמא בקבעו כי אין מקום לשחררו לחלופת מעצר גם נוכח החשש לשיבוש הליכי משפט. ראשית טוען העורר, כי דווקא פיקוח הדוק מצדו של ערב אחראי עשוי למנוע ניסיונות מצדו ליצור קשר עם המתלוננת. שנית נטען, כי החשש שנאשם ינסה להשפיע על המתלונן נגדו הוא אינהרנטי לכל תיק ולכן לא די בעצם חשש זה ונדרשות אינדיקציות לכך שהחשש הוא ממשי באופן המצדיק את הותרת הנאשם במעצר.

5. מטעם המשיבה נטען בדיון בערר, כי מעשי העורר מעידים על תעוזה והיעדר מורא ועכבות כלשהן, מה שמקיים יסוד לקבוע כי מדובר באדם מסוכן עד כי חלופת מעצר לא תסכון בעניינו. זאת, נוכח העובדה שחלק מהעבירות המיוחסות לעורר בוצעו ברשות הרבים (בית כנסת, חניון) ובמקרה אחר ביצע העורר את זממו על אף שרעייתו היתה אמורה להגיע למקום. המשיבה מצביעה על הדינאמיקה הקשה שנוצרה עקב הפרשה בין בני משפחת המתלוננת,

כאשר אמה ואחותה (רעיית העורר) מסתייגות מחשיפת הפרשה ואינן גורם תומך במתלוננת. נטען, כי קיים, לפיכך, חשש מוגבר ששחרור העורר יוסיף לקשיים הניכרים בהם נתונה המתלוננת המתמודדת עם מצב אישי ומשפחתי מורכבים ביותר, בגילה הצעיר.

6. אכן, על פי פסיקתו של בית משפט זה, קיימים מקרים בהם בגדר הדיון בבקשה לעצור נאשם עד לתום ההליכים אין מקום לפנות לשירות המבחן ולהורות על הגשת תסקיר מעצר. בעיקר יפים הדברים כאשר מדובר בשילוב של עבירות חמורות שעצם ביצוען מעיד על מסוכנות בדרגה גבוהה עם נאשם שעל פני הדברים יש לגביו אינדיקציות מהן עולה שדי ברור שלא ניתן ליתן בו אמון, או שמדובר בחשש ממשי של הימלטות או שיבוש הליכים. המקרה דנא אינו נמנה במובהק על סוג המקרים האמור ולטעמי מדובר במקרה גבולי. זאת נוכח גילו הצעיר ועברו הנקי של העורר, כמו גם העובדה שהעבירות בוצעו בתקופה מוגדרת כלפי קרבן מסוים. במצב דברים זה ההחלטה שלא להורות על הגשת תסקיר מעצר אינה מובנת מאליה. ואולם, בסופו של יום החלטתי שלא לשנות מהחלטתו של בית המשפט המחוזי. הסיבה לכך מורכבת משילובם של מספר טעמים שבהצטרפם יחד מטים את הכף.

ראשית לכל מדובר במעשים קשים ביותר, המצויים במדרג חומרה גבוהה מבין עבירות המין, הן בהתחשב באופיים של המעשים כשלעצמם ונסיבות ביצועם והן בהתחשב בנתוני הקורבן. שנית, ובהמשך לנתון הראשון הנ"ל, מעשים כאלה המבוצעים בתוך המשפחה כלפי נערה צעירה יוצרים שבר משפחתי קשה והעיקר - מטילים את המתלוננת לסיטואציה בלתי אפשרית בגדרה היא צריכה להתמודד עם הפגיעה הקשה בה ותוצאותיה כמו גם עם תגובת בני המשפחה שלעיתים מפנים דווקא כלפיה אצבע מאשימה. מצבה הכה קשה של המתלוננת מקים חשש כי שחרור הנאשם עלול להעמידה במצב קשה שבעתיים עד כדי חשש של ממש לשלומה ובריאותה. שחרורו עלול גם לאפשר לו, ולו בעקיפין, לגרום להפעלת מערכת לחצים על המתלוננת בקשר עם עדותה. בנוסף, כפי שטענה המשיבה, במקרה דנא הוכיח העורר שאינו נרתע מלבצע את מעשיו הרעים אפילו ברשות הרבים, מה שמעלה חשש כי אין הוא מסוגל לשלוט ביצרו והדבר מגביר את מסוכנותו. על כל אלה אוסיף, כי באת כוח המשיבה מסרה שחוקרת הילדים אשר חקרה את המתלוננת מאפשרת העדתה בבית המשפט בכפוף לכך שהעדות תישמע בהקדם האפשרי. יש להניח כי תוגשנה בעניין זה בקשות מתאימות לבית המשפט הדין בתיק העיקרי. אם כך יהיה, נראה כי משפטו של העורר לא צפוי להימשך זמן רב. היה ותחזית זו תתבדה, או שיחול שינוי ממש במצב הדברים, פתוחה דרכו של העורר לפנות בבקשה לעיון חוזר. לעת הזו איני סבור שיש מקום לשחררו ואף לא להורות על הגשת תסקיר.

ניתנה היום, ד' בשבט התשע"ד (5.1.2014).

שׁוֹפֵט